

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра музично-практичної підготовки

В. Ф. Кучерук, П. Й. Шиманський

**Спеціальний музичний інструмент:
Глен Міллер. Чотири п'єси з музики до
кінофільму «Серенада сонячної долини».
Блюз**

Методичні рекомендації для самостійної роботи
з курсів
«Спеціальний музичний інструмент» та «Методика викладання гри на
музичному інструменті»

Луцьк
Вежа-Друк
2017

УДК 785.1:784:786.8(072)

ББК 85.315.46я73-9

К95

Рекомендовано до друку
науково-методичною радою Східноєвропейського національного
університету імені Лесі Українки
(протокол № 5 від 15.02.2017 р.)

Рецензенти:

Тиможинський В. А. – заслужений діяч мистецтв України, голова предметно-циклової комісії музично-теоретичних дисциплін Волинського державного училища культури і мистецтв імені І. Стравінського;
Охманюк В. Ф. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музично-практичної підготовки.

Кучерук В. Ф.

К 95 Спеціальний музичний інструмент: Глен Міллер. Чотири п'єси з музики до кінофільму «Серенада сонячної долини». Блюз : методичні рекомендації для самостійної роботи з курсів «Спеціальний музичний інструмент», «Методика викладання гри на музичному інструменті» / В. Ф. Кучерук, П. Й. Шиманський. – Луцьк : Вежа-Друк, 2017. – 12 с.

У запропонованих методичних матеріалах висвітлено творчий шлях відомого американського тромбоніста, композитора, керівника джазового оркестру Гленна Міллера. Охарактеризовано один із стилів джазу блюз, запропоновані методичні поради щодо виконання на баяні музичного твору композитора «Блюз» (на основі наданих нот).

Методичні рекомендації рекомендовані студентам вищих навчальних закладів напряму “Музичне мистецтво” для курсів «Спеціальний музичний інструмент» та «Методика викладання гри на музичному інструменті», а також аспірантам, учителям, працівникам закладів культури і мистецтв для самостійної роботи.

УДК 785.1:784:786.8(072)

ББК 85.315.46я73-9

© Кучерук В. Ф., Шиманський П. Й., 2017

Гленн Міллер (Alton Glenn Miller) — американський тромбоніст, аранжувальник, керівник одного з кращих свінгових оркестрів (кінець 1930-х — початок 1940-х років).

Народився 1 березня 1904 року в містечку Клоринда штату Айова. Після навчання в школі вступає до Колорадського університету, проте тяга до музики перемагає науку. Кинувши навчання в університеті, Гленн грає в танцювальних оркестрах. Згодом переїжджає до Нью-Йорка. Працює переписувальником нот, вивчає теорію музики, композицію, стає аранжувальником та підпрацьовує грою на тромбоні.

У 1935 році виходить перша платівка Гленна Міллера з двома записами: “Місячне світло над Гангом” і “Блюзова серенада”. Як справедливо відзначили дослідники творчості Міллера, в назвах композицій були присутніми ключові слова: “місячне світло, серенада”. Згодом, зіграна оркестром Гленна Міллера “Серенада місячного світла” стала класикою популярної музики ХХ століття, яка звучала в багатьох країнах світу.

Міллер все частіше думав про створення свого біг-бенда, і 1937 року він організовує свій перший оркестр. Згодом, після реорганізації його групи, Міллер досягає визнання через рік. Оркестр отримує можливість грати в

престижному казино «Глен-Айленд». В тому ж році заключає контракт з фірмою звукозапису RCA і записує понад 200 композицій. Найбільш відомі з них «Chattanooga Choo-Choo», «Tuxedo Junction», «The American Patrol» та інші. Міллер отримує величезний успіх в джазі за рахунок розширення жанрової основи музики. Крім популярних бродвейських мелодій, мюзиклів музикант пропонує слухачам авторські твори. З цього часу оркестр стає самим затребуваним колективом кінця 1930-х – початку 1940-х років.

Міллер один з перших бенд-лідерів, хто збільшив секцію духових (саксофонів) до п'яти інструментів. Втілює в життя ще одну ідею: crystal chorus – верхній голос в групі саксофонів був відданий кларнету.

Два кінофільми, в яких знімався біг-бенд Гленна Міллера («Серенада сонячної долини» (1941) та «Дружини оркестрантів» (1942)) стали тріумфом його лідера на вершині американської популярної музики.

Перебуваючи на військовій службі, Міллер продовжував займатись створенням та пропагуванням нових джазових елементів, мріяв створити військовий оркестр. У червні 1943 року мрія здійснилась – Армійський оркестр військово-повітряних (*Glenn Miller Army Air Force Band*) сил у складі 45 музикантів стає реальністю.

Популярність нового оркестра Гленна Міллера серед американських військ, розквартированих в Англії, а також серед публіки в США та навіть населення окупованих німцями європейських країн була нечуваною. У грудні 1944 року оркестр ВПС США знаходився в недавно звільненому Парижі. Готувався великий радіоконцерт на всю Європу за участі американських та європейських джазових музикантів. 15 грудня 1944 року майор Гленн Міллер вилетів на невеликому одномоторному літаку з Британських островів до Франції. На континент літак не прибув.

Над холодними водами грудневого Ла-Маншу назавжди зник композитор, керівник відомого оркестру, улюбленець мільйонів шанувальників доброго старого джазу.

Запропонований студентам для самостійного розучування (згідно вимог робочої навчальної програми зі спецмузінструменту) твір Гленна Міллера «Блюз» є одним із музичних номерів фільму «Серенада Сонячної долини».

У 1941 року, коли у Європі вже йшла найжорстокіша війна, а США залишалося лише кілька місяців до вступу у світовий бій, на екрани Америки вийшла легка музична комедія «Серенада Сонячної долини» з фігурним катанням, балетом на льоду, любовною історією та прекрасною музикою оркестру Гленна Міллера.

Блюз (англ. *blues* — скорочено від *blue devils* — меланхолія, нудьга) — жанр вокального та інструментального музичного мистецтва, що належить головним чином до джазу (**Джаз** (англ. *jazz*) — вид музичного мистецтва, що виник на межі XIX—XX століття в США як синтез африканської та європейської культур та отримав згодом повсюдне поширення. Характерними рисами музичної мови джазу спочатку стали імпровізація, поліритмія, заснована на синкопованих ритмах, і унікальний комплекс прийомів виконання ритмічної фактури — свінг).

Характерні музичні риси блюзу:

- використання нетемперованих звуків — *blue notes* — знижені 3-й, 5-й та 7-й ступені мажорного ладу, походження яких пов'язують із зверненням музикантів до широко розповсюджених у африканській музиці пентатонічних ладів;
- форма блюзу складається з трьох фраз по 4 такти в кожній (ААВ), що становлять 12-тактовий період, заснований на принципі антифону по горизонталі та по вертикалі, що проявляється як в мелодії, так і в тексті. Така трьохчастинна структура блюзу вельми специфічна, та не має аналогів у англійській літературі;
- гармонія блюзу чітко фіксована: перші 4 такти — на тоніці, наступні по 2 — на субдомінанті й тоніці та останні по 2 — на субдомінанті й тоніці та на домінанті й тоніці в розмірі 4/4 (Т-Т-Т-Т—S-S-Т-Т—D-S-Т-Т).

Часто музика будується за структурою «питання — відповідь», виражена як у ліричному наповненні композиції, так і в музичному, часто побудованому на діалозі інструментів між собою. Блюз є імпровізаційною формою музичного жанру, де в композиціях часто використовують тільки основний опорний «каркас», який обігрують сольні інструменти.

Твір написаний у простій тричастинній формі з розширеною другою частиною.

Акордова структура викладу тематичного матеріалу вимагає чіткого *нон легатного* артикуляційного виконання як в правій так і лівій руці. В 1-3, 4-6 тт. слід звернути увагу на шістнадцяті ноти. Ні в якому разі не обривати останню шістнадцяту.

Особливістю ритмічної будови твору є синкопований ритм. Досить

часто студенти замість , грають . Це саме стосується тріолей (тт. 31, 35). Замість виконують .

Також увага студента повинна бути залучена до досягнення правильної одночасної гри різних ритмічних малюнків в тт. 31, 35 (тріоль в правій руці, дуоль в лівій).

Динамічна шкала твору $p - mf - f$ формує його образну картину. Тому працюючи над динамікою твору, його частини чи окремої фрази студенту слід враховувати основний «генеральний» нюанс відповідно якому вводяться динамічні деталі, покликані здолати враження динамічної одноманітності та монотонності [1, 41]

Блюз

Глен Міллер
Перекл. для баяна Є. Санькова

Повільно

First system of musical notation for the Blues piece, marked "Повільно". It features a grand staff with treble and bass clefs. The bass line includes chords labeled "p Б", "3m7", "Б", and "7". The treble line has a melodic line with slurs and accents.

Second system of musical notation for the Blues piece. The bass line includes chords labeled "Б", "M", "M", "7", "M", and "M". The treble line continues the melodic line with slurs and accents.

Third system of musical notation for the Blues piece. The bass line includes chords labeled "Б", "M", "M", "7", "7", "Б", and "Б". The treble line continues the melodic line with slurs and accents.

Трохи швидше

Fourth system of musical notation for the Blues piece, marked "Трохи швидше". It features a grand staff with treble and bass clefs. The bass line includes chords labeled "Б", "M", "Б", "Б", "Б", and "7". The treble line has a more active melodic line with slurs and accents.

Fifth system of musical notation for the Blues piece. The bass line includes chords labeled "M", "M", "Б", "Б", "M", "M", "Б", "M", and "7". The treble line continues the melodic line with slurs and accents.

System 1: Treble clef, key signature of one flat (B-flat), 2/4 time signature. The right hand plays a melodic line with eighth and sixteenth notes. The left hand plays chords and single notes. Chord labels: B, M, B, 7, B, B, 7.

System 2: Treble clef, key signature of one flat (B-flat), 2/4 time signature. The right hand features a more complex melodic line with triplets and slurs. The left hand continues with chords and single notes. Chord labels: M, M, B, B, 7, 7, B.

System 3: Treble clef, key signature of one flat (B-flat), 2/4 time signature. The right hand has a melodic line with a triplet. The left hand plays chords and single notes. Chord labels: *f*M, B, M, M.

System 4: Treble clef, key signature of one flat (B-flat), 2/4 time signature. The right hand has a melodic line with triplets. The left hand plays chords and single notes. Chord labels: *mf*M, 7, M, 7, B, M, M, 7.

System 5: Treble clef, key signature of one flat (B-flat), 2/4 time signature. The right hand plays a melodic line. The left hand plays chords and single notes. Chord labels: B, M, B, B, B, B, 7.

The first system of the musical score consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#). It contains a melodic line with several chords and a final double bar line. The lower staff is in bass clef and contains a bass line with chords and notes. Above the bass staff, there are several chord labels: 'M' (Major) above the first two measures, 'Б' (Minor) above the third measure, '7' (Dominant Seventh) above the fourth and fifth measures, and 'Б' (Minor), 'M' (Major), and '7' (Dominant Seventh) above the sixth, seventh, and eighth measures respectively.

The second system of the musical score continues the piece. The upper staff in treble clef shows a melodic line that concludes with a double bar line. The lower staff in bass clef contains a bass line with chords and notes. Above the bass staff, there are chord labels: '7' (Dominant Seventh) above the first measure, 'Б' (Minor) above the second measure, and '7' (Dominant Seventh) above the third measure. The system ends with a double bar line.

Список джерел

1. Гинзбург Л. О работе над музыкальным произведением. Методический очерк / Гинзбург Л.. – Москва: Музыка, 1968. – 112 с.
2. Глен Миллер. Четыре пьесы из музыки к фильму «Серенада солнечной долины» / Глен Миллер. – Ленинград: Музгиз, 1961
3. Вікіпедія. Блюз [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%BB%D1%8E%D0%B7>
4. Вікіпедія. Джаз [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B6%D0%B0%D0%B7>
5. BigJazzBook. Glenn Miller [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://bigjazzbook.ru/zbio/glenn_miller/glenn_miller.shtml
6. Jazz people. Гленн Миллер: In the Mood [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://jazzpeople.ru/jazz-in-faces/glenn-miller-in-the-mood/>

Навчально-методичне видання

В. Ф. Кучерук, П. Й. Шиманський

**Спеціальний музичний інструмент :
Глен Міллер. Чотири п'єси з музики до
кінофільму «Серенада сонячної долини».
Блюз**

Методичні рекомендації для самостійної роботи з курсів
«Спеціальний музичний інструмент» та «Методика викладання гри на
музичному інструменті»

Формат 60x84 1/16. Обсяг 0,70 ум. друк. арк., 0,65 обл.-вид. арк.
Наклад 50 пр. Зам. 87. Видавець і виготовлювач – Вежа-Друк
(м. Луцьк, вул. Винниченка, 14, тел. (0332) 29-90-65). Свідоцтво
Держ. комітету телебачення та радіомовлення України ДК №
4607 від 30.08.2013 р.